

Stichting
Kinderopvang
Oegstgeest

Beleidsplan

Veiligheid & Gezondheid

Versie: oktober 2022

Inhoudsopgave

Beleidsplan	1
Veiligheid & Gezondheid	1
Inhoudsopgave	2
1 Inleiding	3
2 Missie, visie en doel	4
2.1 Missie	4
2.2 Visie	4
2.3 Doel	5
3 Grote risico's	6
3.1 Fysieke veiligheid	6
3.1.1 Algemeen	6
3.1.2 Vallen van hoogte	7
3.1.3 Verstikking	7
3.1.4 Vergiftiging	7
3.1.5 Verbranding	7
3.1.6 Verdrinking	7
3.1.7 Buitenspelen	8
3.2 Sociale veiligheid	8
3.2.1 Grensoverschrijdend gedrag	8
3.2.2 Kindermishandeling	9
3.2.3 Vermissing	9
3.3 Gezondheid	10
3.3.1 Hygiëne	10
3.3.2 Besmettelijke ziekten en inenting	10
4 Omgang met kleine risico's	11
5 Risico-inventarisatie	13
6 Thema's uitgelicht	14
6.1 Grensoverschrijdend gedrag	14
6.2 Vierogen-principe bij dagopvang en peuterspeelzaal	15
7 EHBO-regeling	16
8 Beleidscyclus	17
9 Communicatie en afstemming intern en extern	19
9.1 Medewerkers van SKO	19
9.2 Ouders	19

1 Inleiding

Voor je ligt ons beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Hierin kun je nalezen hoe wij bij alle locaties van SKO omgaan met grote en kleine risico's, zodat kinderen en pedagogisch medewerkers veilig en gezond kunnen spelen en werken. Deze werkwijze wordt jaarlijks besproken binnen ieder team.

Naast dit SKO-brede beleidsplan, gelden er voor iedere locatie specifieke aandachtspunten voor de verschillende ruimtes. Hierbij is rekening gehouden met de verschillende veilig- en gezondheidseisen voor dagopvang (DO), peuterspeelzaal (PSZ) en buitenschoolse opvang (BSO). Pedagogisch medewerkers maken afspraken binnen hun eigen team over risicovolle situaties.

De manager kinderopvang in de wijk is eindverantwoordelijke voor het beleidsplan Veiligheid en Gezondheid. Een beleid komt in de praktijk echter pas goed tot zijn recht als alle medewerkers zich betrokken voelen en het beleid uitdragen. Daarom wordt er regelmatig tijdens een teamvergadering of werkbegeleiding een thema, of een onderdeel van een thema over veiligheid of gezondheid, op de agenda gezet. Dit om continu in gesprek te blijven over het beleid. Zo blijven we scherp op onze werkwijzen en kunnen we monitoren of genomen maatregelen wel of niet effectief zijn. Verder controleren we bij veranderingen in de omgeving of situatie, zoals bij verbouwingen of veranderingen in de inrichting, of het beleid al dan niet moet worden aangepast door middel van de QuickScan.

Vanaf 2019 hanteren wij een werkwijze waarbij de bewustwording en handelen rondom veiligheid en gezondheid (nog) meer bij de pedagogisch medewerkers komt te liggen.

Alle documenten waarnaar verwezen wordt in dit plan, zijn op te vragen bij de manager kinderopvang.

2 Missie, visie en doel

2.1 Missie

Omdat wij willen dat ieder kind zich kan ontwikkelen tot een gelukkig mens in onze maatschappij, bieden wij een vertrouwde omgeving vol spel en ervaringen, waar je kunt zijn en worden wie je bent. Dat doen wij in, met, door en voor de Oegstgeester gemeenschap: alle partijen die onderdeel uitmaken van het leven van een kind. En natuurlijk vooral de ouders.

2.2 Visie

In de constant veranderende maatschappij is SKO een belangrijke schakel in het leven van een opgroeiend kind. Wij vormen de verbinding:

- Met het kind. Kinderen groeien van nature, en door te spelen en ervaren ontwikkelt ook ieder kind zijn of haar eigen ik;
- Met de Oegstgeester gemeenschap. Ieder individu is onderdeel van de maatschappij. Daarom is het belangrijk om op duurzame wijze de verbinding op te zoeken in de eigen gemeenschap, waardoor opvang, opvoeding, onderwijs en vrijetijdsbesteding een samenhangend geheel vormen.
- En met elkaar, de collega's van SKO. Onze gedreven professionals die zich, net als onze kinderen, constant ontwikkelen, zorgen voor een vertrouwde omgeving vol warmte en oprechte aandacht.

Kinderen die hun omgeving willen verkennen, kunnen vallen, weglopen, klimmen terwijl dat net wel of net niet goed gaat. Aangezien dit meestal geen ernstige gevolgen heeft, beschouwen we dit als een kleine risico. Ons doel is kinderen af te schermen voor grote risico's, oftewel risico's die echt gevaarlijk zijn. We vinden het belangrijk om kinderen om te leren gaan met kleine risico's. Zo leren ze hoe de wereld in elkaar zit en krijgen ze de verantwoordelijkheid die ze aankunnen. Dit draagt bij aan hun zelfstandigheid en zelfvertrouwen. Een voorbeeld is dat wij tijdens onze natuuractiviteiten de oudere kinderen goed leren omgaan met een zakmes. Zij krijgen duidelijke instructies en mogen ermee werken onder begeleiding van een pedagogisch medewerker. Hetzelfde geldt voor het gebruik van onze vuurschaal. Op deze manier trachten wij kinderen zoveel mogelijk uitdagende activiteiten aan te bieden die goed aansluiten bij hun belevingswereld en waarvan ze ook nog eens kunnen leren.

Bij het aangaan van sociale interacties schuilt het gevaar dat kinderen elkaar pijn kunnen doen. Zowel jonge als oudere kinderen kunnen tijdens ruzies hun probleem willen oplossen met een klap, schop of een gevecht in plaats van met woorden. Het is onze taak dit goed te begeleiden. Indien kinderen niet te ver gaan, streven wij ernaar dat zij zelf hun problemen oplossen. Dit staat beschreven in ons pedagogisch beleidsplan.

Om kinderen ruimte te geven om hun talenten te ontwikkelen, zullen we hen de mogelijkheid moeten geven acties te mogen ondernemen die kleine risico's met zich meebrengen. Dit hoort bij het groter worden en hier leren kinderen van. Kinderen zijn uniek. Zij mogen zelf kijken wat zij willen en wat hun mogelijkheden zijn. Het is niet de bedoeling dat wij hen constant beperkingen opleggen, integendeel: wij stimuleren de onderzoeksdrang van kinderen.

2.3 Doel

SKO wil zich écht richten op de ontwikkeling van kinderen. Daarom heeft het de volgende doelen:

- versterken van de pedagogische kwaliteit
- permanente educatie van pedagogisch medewerkers
- borging van kwaliteit
- continue aandacht voor het pedagogisch beleid
- continue aandacht voor de omgeving van het kind
- doorgaande ontwikkellijn van kinderen en samenwerking met het primair onderwijs
- samenwerking met ouders en partners in de wijk

Deze doelen staan uitgebreid beschreven in ons pedagogisch beleid.

Met betrekking tot het beleid Veiligheid en Gezondheid richten wij ons op de korte termijn op de volgende doelen:

- voeren van een goed, duidelijk beleid op met name grote risico's
- versterken van het bewustzijn van mogelijke risico's
- in gesprek gaan en blijven met elkaar over risicovolle situaties en het bieden van ervaringen aan kinderen
- taakverdeling tussen coach, locatiecoördinator en manager kinderopvang voortdurend op elkaar afstemmen
- het voortdurend aanscherpen en uitdiepen van ons beleid Veiligheid en Gezondheid.

Dit alles met als doel een veilige en gezonde omgeving te creëren waar kinderen onbezorgd kunnen spelen en zich optimaal kunnen ontwikkelen en waar medewerkers veilig hun werk kunnen verrichten.

3 Grote risico's

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste grote risico's die op onze locaties kunnen leiden tot ernstige ongevallen, incidenten of gezondheidsproblemen. We hebben de risico's onderverdeeld in drie categorieën: fysieke veiligheid, sociale veiligheid en gezondheid. Per categorie hebben we de belangrijkste risico's benoemd met de daarbij behorende maatregelen die worden genomen om het risico tot een minimum te beperken binnen de dagopvang (DO), de peuterspeelzaal (PSZ) en de buitenschoolse opvang (BSO).

In ons personeelshandboek hebben wij uitgebreid beschreven wat wij doen in bepaalde situaties. Dit hebben we beschreven in werkinstructies. In deze instructies zijn richtlijnen, genomen maatregelen en afspraken voor het personeel opgenomen om te zorgen voor een veilige en gezonde omgeving. Dit draagt bij aan een leefruimte waarin kinderen veilig op onderzoek kunnen uitgaan en waarin pedagogisch medewerkers veilig en gezond hun werk kunnen verrichten.

Voor het onderhoud van onze panden maken we gebruik van gerenommeerde bedrijven.

3.1 Fysieke veiligheid

Onder fysieke veiligheid verstaan we de lichamelijke veiligheid van kinderen. Naast algemene maatregelen, beschrijven we hieronder de maatregelen die we nemen tegen vallen van hoogte, verstikking, vergiftiging, verbranding en verdrinking. Tot slot worden de maatregelen bij het buiten spelen benoemd.

Wij hebben onder andere de volgende werkinstructies met betrekking tot veilig en gezond spelen, slapen en werken:

- binnenspelen
- buitenspelen
- uitstapjes
- ventileren
- veilig slapen

Deze instructies zijn uitgebreider dan de voorbeelden die hierna genoemd worden.

3.1.1 Algemeen

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- Wij zijn verantwoordelijk voor het kind zodra het is gebracht of uit school is gehaald; of voor kinderen die zelf uit school komen: wanneer ze aangekomen zijn bij de BSO (en we gaan op onderzoek uit als het kind te lang wegblijft).
- Elektrische apparaten staan op onbereikbare hoogte voor jonge kinderen.
- Stopcontacten zijn afgeschermd of beveiligd.
- Snoeren zijn weggewerkt.
- Veel kinderen spelen op de grond, daarom letten pedagogisch medewerkers goed op waar ze lopen.
- De EHBO-doos wordt op een vaste plaats bewaard en twee keer per jaar gecontroleerd.
- DO: Het dragen van sieraden door kinderen tijdens de opvang is niet toegestaan omdat kinderen eraan kunnen blijven hangen, zich beknellen of inslikken. Oorknopjes mogen alleen de eerste zes weken na het prikken van de gaatjes tijdens de opvang worden gedragen. De oorknopjes worden gedurende deze periode afgeplakt. Ouders worden hierover geïnformeerd via het informatieboekje.

3.1.2 Vallen van hoogte

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

Kinderen kunnen vallen doordat ze bijvoorbeeld op een stoel of in een boom klimmen. Wij willen het klimmen niet per definitie verbieden omdat het onderdeel is van het avontuurlijke gedrag van het kind. Echter, het is de taak van de pedagogisch medewerker om een juiste inschatting te maken van de mogelijkheden en beperkingen van het individuele kind op fysiek gebied waar het gaat om klimmen en klauteren. In de praktijk komt het erop neer dat de pedagogisch medewerker het kind begeleidt bij het klimmen en klauteren zolang dat nodig is. Bijvoorbeeld buiten in de natuurspeeltuin tijdens het over balken of boomstammen lopen.

3.1.3 Verstikking

Genomen maatregelen (DO en PSZ):

- Kinderen dragen geen jassen en truien met koordjes; eventueel aanwezig zijnde koordjes worden door de pedagogisch medewerkers ingekort.
- Kinderen worden op hun rug te slapen gelegd.
- Baby's slapen binnen niet onder een afgedekte kap.
- Tijdens het eten zitten de kinderen aan tafel om verslikken te voorkomen.
- Glad eten zoals druiven en snoeptomaatjes worden doormidden gesneden.
- Bij traktaties wordt bij voorkeur geen snoepgoed, maar zeker geen klein snoepgoed, getrakteerd waar kinderen in kunnen stikken.
- Ruimtes worden regelmatig geventileerd. De CO₂-meter wordt in de gaten gehouden en daar wordt indien nodig actie op ondernomen.
- Snoeren zijn weggewerkt.

3.1.4 Vergiftiging

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- Op DO en PSZ zijn geen giftige planten aanwezig in de groepsruimten.
- Tassen worden opgeborgen zodat kinderen hieruit geen dingen kunnen pakken die gevaar kunnen opleveren.
- Buitenspeelplaatsen worden steeds gecontroleerd voordat de kinderen naar buiten gaan op gevaarlijke en giftige producten.
- Medicijnen worden bewaard op een veilige plaats, bijvoorbeeld in een hooggeplaatst medicijnkastje.
- Jonge kinderen en baby's worden niet blootgesteld aan klein speelgoed of oorbelletjes die zij in de mond kunnen stoppen als deze uitvallen.
- Schoonmaakmiddelen worden veilig opgeborgen in een afgesloten kast.

3.1.5 Verbranding

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- Wij zorgen ervoor dat (kleine) kinderen niet alleen in de keuken komen of in de buurt van hete vloeistoffen zoals heet water, thee of koffie.
- Op de groep zetten wij thee of koffie altijd hoog en buiten het bereik van kinderen.
- We letten erop dat kinderen zich niet branden aan een elektrische oven. Er is altijd toezicht van een pedagogisch medewerker als de oven gebruikt wordt.
- Op de groepen is vloerverwarming of zijn de radiatoren afgeschermd.
- Overal zijn rook- en koolmonoxidemelders aanwezig.
- Wanneer de BSO tijdens een bezoek aan de blokhut gebruik maakt van de vuurschaal is altijd een pedagogisch medewerker aanwezig.

3.1.6 Verdrinking

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- Kinderen zonder zwemdiploma spelen uitsluitend in de buurt van water onder toezicht van een pedagogisch medewerker.

- Als er water in de buurt is van een locatie voor peuterspeelzaal of dagopvang, dan wordt de toegang tot het water afgeschermd.
- Als er water in de buurt is van een BSO:
 - mogen kinderen zonder zwemdiploma niet zonder toezicht buiten spelen.
 - worden er afspraken gemaakt met ouders of kinderen met zwemdiploma zelfstandig buiten mogen spelen.
- Bij een BSO-bezoek aan de blokhut wordt het water afgeschermd met een rood/wit lint en mogen de kinderen niet bij het water komen zonder een pedagogisch medewerker.

3.1.7 Buitenspelen

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- De kinderen van de PSZ en DO spelen binnen de hekken van het terrein.
- Met BSO-kinderen worden specifieke afspraken gemaakt; oudere kinderen krijgen hierin meer vrijheid. Dit verschilt per locatie en wordt overlegd met de ouders.
- BSO medewerkers dragen een oranje SKO-jas of -bodywarmer om ervoor te zorgen dat zij goed zichtbaar zijn voor de kinderen.
- De kinderen worden regelmatig geteld, in ieder geval bij het naar binnen en naar buiten gaan.
- Bij jonge kinderen worden lange koordjes aan kleding ingekort.
- BSO-medewerkers zorgen ervoor dat zij zich goed verspreiden over de buitenruimte om op deze manier het overzicht te kunnen bewaren.
- Iedere BSO maakt met de kinderen duidelijke afspraken omtrent het speelgebied van de kinderen.
- In overleg met de leiding mogen kinderen in (stevige) bomen klimmen.
- We scheiden druk en rustig spel.
- Zodra de straatverlichting aangaat, spelen kinderen tot 8 jaar niet buiten altijd en met begeleiding.
- We strooien zout als het gevoren heeft en glad is buiten.
- Zodra kinderen worden opgehaald, registreren we dat.
- Het buitenterrein wordt dagelijks gecontroleerd voordat kinderen er gaan spelen.

3.2 Sociale veiligheid

Onder sociale veiligheid verstaan we situaties waarbij de veiligheid in het gedrang komt door toedoen van anderen. Specifiek benoemen we de maatregelen bij grensoverschrijdend gedrag, kindermishandeling en vermissing. Wanneer dat nodig is, volgen wij het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag.

3.2.1 Grensoverschrijdend gedrag

Wij willen voor onze kinderen en werknemers een veilige (werk-)sfeer creëren. Wij beschouwen discriminatie, agressie, alle vormen van pesten, verwaarlozen en (seksuele) intimidatie als grensoverschrijdend gedrag. Bij grensoverschrijdend gedrag gaat het niet om wat de dader doet maar om wat de ander ervaart als grensoverschrijdend. We hebben een klachtenprocedure Ongewenst Gedrag.

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- Jaarlijks wordt dit onderwerp besproken in de team of themavergaderingen.
- Wij kennen de gevaren van grensoverschrijdend gedrag.
- We luisteren goed naar elkaar om op die manier grensoverschrijdend gedrag te voorkomen.
- We maken grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar en grensoverschrijdend gedrag wordt gemeld bij de manager kinderopvang.
- De manager kinderopvang zorgt ervoor dat dader en slachtoffer worden gescheiden en zoeken samen een oplossing.

- Wanneer er sporen zijn van grensoverschrijdend gedrag, worden deze bewaard en van alles wordt een rapport gemaakt.

3.2.2 Kindermishandeling

Kindermishandeling komt veel voor, in alle lagen van de bevolking. Kindermishandeling heeft niet alleen betrekking op fysieke mishandeling maar kan ook verwaarlozing of geestelijke mishandeling inhouden. Daarom is het aan ons om altijd alert te zijn op signalen die zouden kunnen duiden op kindermishandeling. Wij zijn vanuit ons beroep verplicht aan de slag te gaan met wat wij zien of wat we vermoeden. Wij volgen het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag om goed te kunnen handelen wanneer wij denken dat er mogelijk sprake is van kindermishandeling.

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- Wij volgen het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag.
- Wij hebben minimaal één, en bij voorkeur twee aandachtfunctionarissen binnen onze organisatie.
- Daarnaast worden er formulieren gebruikt om een traject goed in kaart te brengen wanneer de zorgen rondom een kind ernstig zijn.

Wanneer een pedagogisch medewerker zich zorgen maakt om een kind, bijvoorbeeld vanwege zijn gedrag, kan het een observatieformulier invullen in het kindvolgsysteem. Vervolgens kan hij/zij in gesprek gaan met de pedagogisch coach. Deze kan aanvullend op de groep observeren en overlegt met de aandachtsfunctionaris. In het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag staat omschreven welke rol een ieder heeft in het verdere traject, daarnaast volgen wij de stappenplannen van het protocol en houden we onze acties bij in het registratieformulier. Ouders worden altijd betrokken. Indien nodig wordt hulp of advies gevraagd van Veilig Thuis en soms is het nodig een melding te doen.

3.2.3 Vermissing

Het is onze taak om de veiligheid van de kinderen te waarborgen en te voorkomen dat ze zoek raken. Maar soms doen kinderen dingen die niet mogen. Daaronder valt bijvoorbeeld stiekem wegllopen. Wij hebben afspraken gemaakt wat we dan doen in ons protocol vermissing. We vinden het in elk geval erg belangrijk om niet in paniek te raken want dat verergert de situatie op dat moment alleen maar.

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO):

- De kinderen regelmatig tellen in ieder geval voor- en nadat ze naar buiten gaan.
- Registreren welke kinderen aanwezig zijn.
- Kinderen afmelden als ze weggaan.
- Jonge kinderen spelen niet buiten de omheining of buiten het plein.
- Voor elke soort uitstapje (bv. zwemmen of kinderboerderij) is vastgelegd hoeveel pedagogisch medewerkers per aantal kinderen meegaan om zo het risico op vermissing te minimaliseren.
- Bij uitstapjes hebben kinderen een naar SKO herleidbaar accessoire aan (hesje of armbandje) en er wordt een centraal punt afgesproken waar de kinderen naar toe kunnen komen, mochten ze de groep kwijt zijn.
- Bij vermissing tijdens een uitstapje gaat 1 pedagogisch medewerker zoeken en blijft de ander bij de groep.
- Indien nodig slaan we (groot) alarm.

Wat doen we als een kind wordt vermist op het kindercentrum?

- Manager kinderopvang wordt geïnformeerd.
- Formatie van een crisisteam met medewerkers die vrijgesteld kunnen worden.
- 1 persoon heeft de leiding en coördineert de taken.
- Ouders informeren en bespreken van de aanpak.

3.3 Gezondheid

3.3.1 Hygiëne

Wij werken bewust aan het creëren van een omgeving waarin kinderen en medewerkers in goede gezondheid blijven. Wij hebben de volgende risico's gedefinieerd als grote risico's:

- Maag- en darmontstekingen (bijvoorbeeld diarree door onhygiënisch werken)
- Voedselinfectie of voedselvergiftiging
- Infectie via water (legionella)
- Huidinfectie (bijvoorbeeld krentenbaard)
- Luchtweginfectie (bijvoorbeeld RS-virus)

Wij volgen de hygiënerichtlijn voor kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en buitenschoolse opvang van het 'Landelijk Centrum Hygiëne en Veiligheid' van het RIVM. Daarnaast hebben we in ons voedingsbeleid beschreven hoe we met voeding omgaan om eventuele besmetting te voorkomen.

Er zijn diverse instructies en registratieformulieren die pedagogisch medewerkers ondersteunen om het beleid rondom voeding, schoonmaak en ziekten in de praktijk toe te passen.

Genomen maatregelen (DO, PSZ en/of BSO) tegen verspreiding van ziekten:

- Via de lucht:
 - hoest- en nies discipline,
 - ventileren en luchten.
- Via de handen: handhygiëne op de juiste momenten en juiste manier, langdurig wassen en afdrogen met papier. Bij ernstige infecties met alcohol.
- Via voedsel en water: voedsel-/waterhygiëne en voedsel-/waterveiligheid.
- Via oppervlakken (speelgoed): goede schoonmaak met de daarvoor bestemde middelen.
- Persoonlijke hygiëne: schone kleding, schone handen en nagels en het dragen van handschoenen bij ernstige infecties.

3.3.2 Besmettelijke ziekten en inentingen

Wij vragen ouders om het altijd door te geven als hun kind een besmettelijke ziekte heeft (gehad). Wij volgen bij infectieziekten de richtlijnen van het RIVM. Hierin staat duidelijk omschreven wanneer we de GGD en/of andere ouders moeten inlichten over ziekten en welke voorzorgsmaatregelen er getroffen moeten worden. Bij het uitbreken van kinderziektes proberen wij besmetting zoveel mogelijk te voorkomen door de juiste protocollen te volgen en helder te communiceren naar andere ouders.

Het wel of niet inenten van kinderen is een keuze van ouders. Vaccinatie is in Nederland niet verplicht. We vragen ouders bij het kennismakingsgesprek of ze deelnemen aan het Rijksvaccinatie programma. Indien dit niet het geval is, gaan we hierover met ouders in gesprek. We zijn ons bewust van de mogelijke risico's die het niet inenten voor andere kinderen en ouders/verzorgers met zich meebrengt. Daarom zijn wij voorstanders van vaccineren, maar we weigeren geen kinderen die niet gevaccineerd zijn; mede doordat de vaccinatiegraad van kinderen bij SKO erg hoog ligt en kinderen ook buiten onze locaties met anderen in contact komen. We houden de ontwikkelingen en vaccinatiegraad goed in de gaten en zullen indien nodig ons beleid heroverwegen.

4 Omgang met kleine risico's

Al jong begrijpen kinderen dat bepaalde dingen wel of niet mogen, maar pas vanaf de leeftijd van gemiddeld twee jaar kunnen we kinderen echt leren omgaan met diverse kleine risico's. We gaan vanaf die leeftijd afspraken maken met kinderen om kleine risico's te voorkomen. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om afspraken die gelden tijdens spelsituaties of activiteiten en hoe om te gaan met bijvoorbeeld speelgoed en gereedschap.

Om de gezondheidsrisico's te beperken kunnen we ook afspraken maken met de kinderen. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om wassen van de handen na toiletbezoek of het niezen en hoesten in de elleboog. Ook kunnen kinderen leren hoe ze met afvalcontainers om dienen te gaan of leren hoe ze zelf hun luier weg kunnen gooien.

Leren omgaan met risico's is erg belangrijk voor kinderen. Internationaal wetenschappelijk onderzoek toont aan dat leren omgaan met risico's goed is voor de ontwikkeling van kinderen.

Door het ervaren van risicovolle situaties, bijvoorbeeld tijdens het spelen, ontwikkelen kinderen risicocompetenties: ze leren risico's inschatten en ontwikkelen cognitieve vaardigheden om de juiste afwegingen te maken wanneer een risicovolle situatie zich opnieuw voordoet.

Het nemen van risico's is een onderdeel van de 'gereedschapskist' voor effectief leren. Risicovol spelen ontwikkelt een positieve houding van 'ik kan het' en daarmee gaat een kind uitdagingen meer zien als iets om van te genieten dan om te vermijden. Dit vergroot onafhankelijkheid en zelfvertrouwen, wat belangrijk kan zijn voor hun doorzettingsvermogen als ze geconfronteerd worden met uitdagingen.

Het leren omgaan met risico's heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en op het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Kinderen staan sterker in hun schoenen en kunnen beter conflicten oplossen en emoties herkennen van speelmaatjes.

Bewegingen die veel voorkomen bij risicovol spelen, zoals slingeren, klimmen, rollen, hangen en glijden, zijn niet alleen leuk voor kinderen, maar ook van essentieel belang voor hun motorische vaardigheden, balans, coördinatie en lichaamsbewustzijn. Kinderen die dat niet doen zijn vaker onhandig, voelen zich ongemakkelijk in hun eigen lichaam, hebben een slechte balans en bewegingsangst.

[Bron: veiligheid.nl/risicovolspelen]

Onze missie is om kinderen een zo veilig en gezond mogelijke opvang te bieden. Hierbij willen we ongelukken of ziektes als gevolg van niet schoon of ondeugdelijk speelgoed voorkomen. Echter, wij willen kinderen, zoals we hebben beschreven in onze visie, wel op avontuur kunnen laten gaan. Deze visie levert de volgende voordelen op:

- Het heeft een positieve invloed op de motorische vaardigheden
- Het vergroot zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en doorzettingsvermogen
- Het vergroot sociale vaardigheden

We willen daarom waken voor overbescherming. Uiteraard beschermen we de kinderen tegen grote risico's.

Een bult, een schaafwond of iets dergelijks kan gebeuren. Wij aanvaarden op onze opvang de risico's die slechts kleine gevolgen kunnen hebben voor de kinderen. We leren kinderen hier op een juiste manier mee om te gaan. Om risicovolle speelsituaties veilig te houden moeten kinderen zich daarom tijdens spelsituaties of activiteiten houden aan diverse afspraken. Daarnaast zijn er afspraken over hoe om te gaan met spullen als speelgoed en gereedschap, om te voorkomen dat door oneigenlijk gebruik letsel kan ontstaan.

Afspraken die met kinderen worden gemaakt, staan beschreven in diverse werkinstructies. De afspraken worden regelmatig met de kinderen besproken en herhaald. Bijvoorbeeld voorafgaand aan een activiteit of spel, voorafgaand aan een verschoningsmoment of in periodes dat veel kinderen en medewerkers verkouden zijn.

5 Risico-inventarisatie

In 2019 zijn we gestart met een nieuwe werkwijze die als doel heeft dat veiligheid en gezondheid op onze locaties een onderdeel wordt van ons dagelijks handelen. Daarin spelen de pedagogisch medewerkers een cruciale rol. Wij kiezen er daarom bewust voor om het beleid aan te passen aan de behoeftes van de pedagogisch medewerkers en hen de tools te geven dit te kunnen uitvoeren.

Elke situatie is anders en vraagt een afweging op basis van de veiligheid van ieder kind en onze pedagogische visie. Wij vinden dat dit niet volledig is vast te leggen in regels voor elke situatie, maar het vraagt om bewust bekwame medewerkers met een lerende houding in een lerende organisatie. Een lerende organisatie houdt voor ons in dat we samen een open communicatiesfeer neerzetten waarin overleg met elkaar en feedback geven de norm is. We willen niet automatisch werken vanuit gewoontes of patronen, maar willen elkaar alert houden op de reden waarom we handelen zoals we doen.

Concreet houdt onze werkwijze in:

- Elk jaar wordt een planning gemaakt voor de thema's van veiligheid en gezondheid. Deze worden tussen de coach en manager kinderopvang verdeeld. Een aantal thema's wordt inhoudelijk behandeld door de coach, de andere thema's worden organisatorisch behandeld door de manager.
- In elke wijk is een taakverdeling gemaakt. Daarin staat onder andere omschreven wie er verantwoordelijk is voor risico-inventarisatie in algemene ruimtes, facilitaire acties en beleidswijzigingen naar aanleiding van de risico-inventarisatie. Minimaal één keer per jaar wordt een checklist ingezet om de grootste risico's op onze locaties te inventariseren.
- We trainen onze pedagogisch medewerkers op het inschatten van situaties, vanuit veiligheid en gezondheid én onze pedagogische visie. Tijdens werkbegeleidingen, themabijeenkomsten of andere teamoverleggen worden alle relevante onderwerpen besproken die ook in de QuickScan van de risicomonitor naar voren komen. Om het levendig en actief te maken voor pedagogisch medewerkers worden deze onderwerpen besproken op basis van discussievragen of casussen. We coachen onze pedagogisch medewerkers daarnaast in het nemen van eigen verantwoordelijkheid en onderlinge communicatie. We zetten ook ons online scholingsprogramma in door bijvoorbeeld een quiz te maken over allerlei mogelijke casussen op het gebied van V&G.
- Incidenten/signalen (ongevallen, verbouwing, nieuwe situaties of inzichten) worden doorgegeven aan de aangewezen verantwoordelijke in de wijk.
- Voor geïdentificeerde risico's wordt in de locatiemap Veiligheid & Gezondheid aangegeven welke maatregelen worden genomen om het risico beheersbaar te maken. Hierbij wordt waar nodig verwezen naar specifieke werkinstructies en/of protocollen.

Op deze manier houden we onze pedagogisch medewerkers alert op de veiligheid en gezondheid van de kinderen. De pedagogisch medewerkers inventariseren alle risico's in de praktijk en ondernemen actie. Eventuele acties of aanpassingen aan beleid worden direct opgepakt. De pedagogisch coach en manager kinderopvang zijn daarvoor verantwoordelijk en kunnen een beroep doen op de pedagogisch manager en de beleidsmedewerker om hen hierin te ondersteunen.

Dit beleidsplan inclusief de locatiespecifieke aandachtspunten en de werkinstructies op veiligheid en gezondheid bieden richtlijnen voor ons handelen, met onze pedagogische visie als achterliggende basis. Deze richtlijnen zijn in de praktijk flexibel omdat wij vertrouwen op het oordeel van onze pedagogisch medewerkers.

Verder worden onze locaties jaarlijks door de brandweer gecontroleerd en jaarlijks doet elke locatie een ontruimingsoefening met behulp van een locatie specifiek ontruimingsplan.

6 Thema's uitgelicht

6.1 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag door volwassenen of door kinderen kan een enorme impact hebben op het welbevinden van het getroffen kind. Grensoverschrijdend gedrag kan vertoond worden door beroepskrachten, beroepskrachten in opleiding, stagiairs, overige aanwezige volwassenen en kinderen.

Onder grensoverschrijdend gedrag vallen zowel seksuele, fysieke als psychische grensoverschrijdingen. Het slachtoffer bepaalt wanneer gedrag grensoverschrijdend is. Alle vormen van grensoverschrijdend gedrag worden niet geaccepteerd en er wordt op gehandeld.

Het is belangrijk dat de kinderen, medewerkers en ouders die betrokken zijn bij onze opvang zich veilig voelen. Meldingen rondom grensoverschrijdend gedrag worden altijd serieus genomen. Elke pedagogisch medewerker van SKO is zich daarnaast bewust van zijn eigen voorbeeldfunctie als het gaat om het bevorderen van gewenst gedrag van kinderen, collega's, klanten en overige volwassenen binnen de organisatie.

We hebben de volgende maatregelen genomen om grensoverschrijdend gedrag met elkaar te voorkomen en wat te doen als we merken dat het toch gebeurt:

- Tijdens team-overleggen wordt regelmatig over het onderwerp gesproken om zo een open cultuur te creëren waarbij medewerkers elkaar durven aan te spreken.
- Het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag wordt nageleefd.
- In het pedagogisch beleidsplan hebben we opgenomen dat kinderen wordt geleerd hoe je met elkaar om kunt gaan waarbij er respect is voor normen en waarden. Zo weten kinderen wat wel en niet toelaatbaar is, en wat gepast en ongepast gedrag is.
- Daarnaast leren we kinderen dat het belangrijk is dat ze het direct aangeven als zij bepaald gedrag ervaren dat ze niet prettig of niet wenselijk vinden. We helpen ze mondiger te maken op momenten dat dit nodig is, door ze duidelijk te laten benoemen wat ze wel of niet willen, bijvoorbeeld: "nee, stop daarmee".

De volgende maatregelen worden genomen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen:

- Alle medewerkers hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG-verklaring) en staan geregistreerd in het personenregister kinderopvang voor continue screening. Dit geldt ook voor mensen die met enige regelmaat op onze locaties aanwezig zijn voor werkzaamheden.
- We werken met een vier-ogenbeleid in de dagopvang en bij de peuterspeelzaal.
- Pedagogisch medewerkers spreken elkaar aan als ze merken dat het vier-ogenbeleid niet goed wordt nageleefd.
- Er zijn duidelijke afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind pijn doet of mishandelt.
- Pedagogisch medewerkers kennen de afspraken hoe er gehandeld moet worden als een kind een ander kind mishandelt.
- Wij volgen het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag als er sprake is van kindermishandeling. Daarnaast hebben we verschillende interne procedures rondom ongewenst gedrag.
- Pedagogisch medewerkers weten hoe ze het protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag kunnen gebruiken en passen hem toe bij een vermoeden van kindermishandeling.

6.2 Vierogen-principe bij dagopvang en peuterspeelzaal

Op de dagopvang (0-4 jaar) is het wettelijk verplicht het vierogen-principe toe te passen. Dit vormt een belangrijk onderdeel van het beperken van het risico op grensoverschrijdend gedrag. Vanuit de wet wordt geëist dat de opvang zodanig wordt georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair of andere volwassene de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. Doel van dit principe is dat het risico op misbruik van kinderen wordt beperkt, en wel door te voorkomen dat volwassenen zich binnen een kinderdagverblijf of een peuterspeelzaal gedurende langere tijd ongehoord of ongezien kunnen terugtrekken met een kind.

De dagopvang op onze locaties is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiair of andere volwassene zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene.

Bij SKO werken we bij voorkeur met tenminste twee pedagogisch medewerkers op iedere groep. Helaas is dit niet altijd mogelijk, bijvoorbeeld in de volgende situaties:

- Het aantal kinderen is volgens de erkende rekentool voldoende om met één pedagogisch medewerker te werken. Wij doen dit in de dagopvang alleen wanneer er nog een andere pedagogisch medewerker in het kindercentrum aanwezig is.
- Het eerste en de laatste anderhalf uur van de dagopvang werken wij bij voorkeur met een naastgelegen groep samen. Dit omdat één van de pedagogisch medewerkers van een groep óf later komt (9.00 uur) óf eerder weggaat (17.00 uur).
- Tijdens de pauzetijden.

Maatregelen rondom vier-ogen principe bij SKO

Bij SKO zorgen de volgende maatregelen voor het vier-ogen principe wanneer er niet direct vier ogen op de groep zijn:

- Onze kindercentra zijn transparant gebouwd. Er is veel glas toegepast tussen groepsruimten en gangen. Op deze manier is er goed zicht vanaf de gangen op de groepsruimte.
- Op de gangen lopen ouders/verzorgers, pedagogisch medewerkers, huishoudelijk medewerkers, pedagogisch coaches en de manager kinderopvang. Zij kunnen op ieder moment binnen komen.
- De manager kinderopvang en pedagogisch coaches lopen regelmatig de groepen langs.
- Was- en toiletruimtes en slaapruidten zijn transparant ingedeeld en overzichtelijk.
- Was- en toiletruimtes zijn door ramen zichtbaar voor anderen. Voor kinderen zijn i.v.m. privacy wel schaamschotten en soms klapdeurtjes aanwezig rond de toiletputjes.
- De verschoonruimtes zijn open in de groepsruimte of apart, maar dan open of met ramen.
- Er staan babyfoons aan op de slaapkamers. Pedagogisch medewerkers op de groepen luisteren en reageren actief op geluiden van baby's en volwassenen.

Achterwachtregeling voor de BSO

Indien slechts één pedagogisch medewerker aanwezig is op een BSO, dan is een achterwachtregeling van toepassing. Deze regeling houdt in dat in geval van calamiteiten er een achterwacht beschikbaar dient te zijn die binnen 15 minuten in het kindercentrum aanwezig kan zijn.

Een achterwacht is in twee situaties nodig:

- Wanneer er één pedagogisch medewerker op de locatie aanwezig is en er wordt voldaan aan de BKR. In deze situatie is een andere volwassene op afroep beschikbaar. Diegene kan binnen 15 minuten op de locatie kan zijn. Deze persoon is tijdens opvangtijden altijd telefonisch bereikbaar.
- Er is één pedagogisch medewerker op de groep. Er wordt **niet** voldaan aan de BKR (i.v.m. de drie-uursregeling). Een tweede volwassene is op de locatie aanwezig.

De manager kinderopvang is de achterwacht voor de groepen in haar wijk. Indien zij afwezig is, communiceert zij dit aan de betreffende groepen zodat vervanging geregeld kan worden.

7 EHBO-regeling

Wij doen er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is.

Op onze locatie zorgen wij ervoor dat alle pedagogisch medewerkers een geldig en geregistreerd certificaat hebben voor kinder-EHBO en in het bezit zijn van een BHV-certificaat. Wij houden bij wanneer de certificaten verlopen en zorgen ervoor dat pedagogisch medewerkers jaarlijks een herhalingscursus volgen.

De certificaten zijn behaald bij Huschka Safety Services. Zij verzorgen ook de jaarlijkse bijscholing.

Doordat alle vaste pedagogisch medewerkers een geldig en geregistreerd certificaat voor kinder-EHBO en BHV hebben, is er altijd een gekwalificeerd persoon aanwezig op de groep. Daar waar mogelijk nemen onze invallers ook deel aan de trainingen EHBO en BHV.

8 Beleidscyclus

Gedurende het jaar komen de volgende thema's in de teams van de verschillende locatie aan bod:

- Brandveiligheid
- Veilig en gezond gebouw en buitenruimte
- Sociale veiligheid (waaronder kindermishandeling)
- Veilig ontdekken (waaronder binnen en buiten spelen en uitstapjes)
- Verzorgen/voeding

Deze onderwerpen worden besproken, zoals beschreven in hoofdstuk 5. Tijdens overleggen worden de risico's besproken en wordt gekeken of de betreffende werkinstructies en/of protocollen nog actueel zijn. Waar nodig worden deze aangepast.

Ons uitgangspunt in het werken met beleid en werkinstructies is dat grote risico's worden beperkt en dat voor kleine risico's het beleid slechts als richtlijn voor handelen wordt ingezet. Wij gaan dus niet voor elke situatie een pasklaar antwoord bieden.

Vanaf 2019 gaan wij als volgt te werk:

- Voor de thema's van Veiligheid & Gezondheid wordt een jaarplanning gemaakt met een verdeling tussen inhoudelijke bespreking door de coach en organisatorische bespreking door de manager.
- Incidenten/signalen worden direct gemeld en besproken bij de verantwoordelijke in de wijk en eventuele acties afgestemd.
- Door middel van discussievragen en casussen (eventueel online via quiz) worden alle relevante onderwerpen periodiek in een themaoverleg besproken. Risico's worden besproken, gezamenlijk wordt over het handelen in de praktijk gebrainstormd en eventuele acties afgestemd. Pedagogisch medewerkers krijgen de opdracht direct extra alert te zijn op besproken punten en eventuele acties te ondernemen.
- De vaste pedagogisch medewerkers zijn hoofdverantwoordelijk voor de risico-inventarisatie in de praktijk van hun eigen groepsruimte.
- Voor de buitenruimte en gezamenlijke ruimtes wordt per locatie of wijk een hoofdverantwoordelijke aangesteld.
- Minimaal één keer per jaar wordt de checklist grote risico's ingevuld per ruimte.
- Alle gemelde acties worden verzameld in de locatiemap Veiligheid en Gezondheid.
- De pedagogisch coach en de manager kinderopvang zijn samen verantwoordelijk voor het begeleiden van de pedagogisch medewerkers en de risico-inventarisatie in de praktijk volgens het hier beschreven proces.
- De manager kinderopvang en de pedagogisch coach zijn hoofdverantwoordelijk voor de uitvoering van alle acties naar aanleiding van de risico-inventarisatie. De pedagogisch manager en beleidsmedewerker ondersteunen hen hierin indien nodig.
- Voor ongevallen waar medische ingrepen noodzakelijk zijn, wordt het ongevallenformulier ingevuld en zo nodig besproken in een (team)overleg. De formulieren worden verzameld en SKO-breed geanalyseerd.

De beleidscyclus:

- De onderwerpen voor de jaarlijkse thema-avonden rondom veiligheid en gezondheid zijn vastgesteld om de kennis en vaardigheden van pedagogisch medewerkers op peil te houden.
- Pedagogisch medewerkers hebben een eigen verantwoordelijkheid om de risico's continu in de praktijk te inventariseren en daarop actie te ondernemen. Wij borgen dit door het bespreken van incidenten/signalen. Daarnaast coachen we hierop door alle relevante onderwerpen middels casussen te bespreken.

- Verbeterpunten worden besproken en gemeld. Afhankelijk van de acties kunnen deze op groepsniveau, locatieniveau of organisatieniveau zijn. Eventuele acties worden vastgelegd en daaraan wordt een verantwoordelijke gekoppeld. Deze acties worden gevolgd via de locatiemap Veiligheid & Gezondheid. De hoofdverantwoordelijke voor het begeleiden van het proces zijn de manager kinderopvang en de pedagogisch coach. Hoofdverantwoordelijken voor het uitvoeren van eventuele acties zijn de manager kinderopvang, locatiecoördinatoren en pedagogisch coach.
- Organisatiebrede verbeterpunten worden altijd gecommuniceerd met de manager pedagogiek en beleidsmedewerker. Zij zorgen voor de verwerking op organisatieniveau.
- Locatiespecifieke afspraken/werkinstructies worden opgenomen in het Handboek (locatiemap).
- Evaluatie van aanpassingen op locatie worden vastgelegd in de locatiemap Veiligheid & Gezondheid.

9 Communicatie en afstemming intern en extern

9.1 Medewerkers van SKO

We vinden het belangrijk dat pedagogisch medewerkers zich betrokken voelen bij het veiligheids- en gezondheidsbeleid. Wanneer het beleidsplan voor veiligheid en gezondheid wordt opgesteld of bijgesteld, spelen zij dan ook een actieve rol hierin. Voor nieuwe pedagogisch medewerkers hebben we een inwerkplan. Wanneer een nieuwe pedagogisch medewerker start, zorgen we voor een uitgebreide introductie in het veiligheids- en gezondheidsbeleid, met indien nodig eventuele extra opleiding en instructies. Zodanig dat deze persoon in staat is tot het nemen van maatregelen wanneer dit aan de orde is.

Op elke locatie zijn er overlegmomenten waarbij mogelijke veiligheids- en gezondheidsrisico's een agendapunt vormen. Zo wordt het mogelijk zaken bespreekbaar te maken en direct bij te stellen. Medewerkers worden hierdoor vertrouwd met het geven van feedback aan elkaar.

Afhankelijk van het niveau van acties moeten pedagogisch medewerkers intern op de hoogte worden gesteld van eventuele veranderingen in beleid. We hebben daar verschillende wegen voor:

- aanpassingen op groepsniveau en locatieniveau worden besproken in werkbegeleidingen of op teamvergaderingen.
- aanpassingen op organisatieniveau worden afhankelijk van de urgentie besproken in een locatieoverleg.

9.2 Ouders

Tijdens het kennismakingsgesprek berichten we ouders over onze activiteiten ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Zo zijn ouders direct op de hoogte van onze visie ten aanzien van veiligheid en gezondheid. Daarnaast worden ouders via de maandelijkse nieuwsbrief, de oudercommissie en via directe communicatie voortdurend op de hoogte gehouden van zaken rondom veiligheid en gezondheid. Wanneer er bijvoorbeeld de Vijfde ziekte heerst worden ouders hiervan op de hoogte gesteld door een goed zichtbaar bericht bij de deur en/of een bericht via het ouderportaal. Wanneer er vragen zijn van ouders worden deze zo mogelijk ter plekke beantwoord. Wanneer deze vraag voor meerdere ouders interessant is, wordt deze tevens in de nieuwsbrief opgenomen.